

CAPUT XXXIV.

Epilogus superiorum.

LII. **MULTA** hinc dicerem, nisi me jam librum istum concludere, atque ad propositam intentionem redire, suscepti operis necessitas cogeret. Cum enim evangelicas quæstiones, ubi videntur quibusdam quatuor Evangelistæ non inter se constare, solvere aggrederer, ut potui expositis intentionibus singulorum, primo mihi discutiendum occurrit, quod nonnulli quærere solent, cur ipsius Christi nulla scripta proferamus. Ita enim volunt et ipsum credi, nescio quid aliud scripsisse quod diligunt, nihilque sensisse contra deos suos, sed eos potius magico ritu coluisse: et Discipulos ejus non solum de illo fuisse mentitos dicendo illum Deum per quem facta sunt omnia, cum aliud nihil quam homo fuerit, quamvis excellentissime sapientiæ; verumetiam de diis eorum non hoc docuisse, quod ab illo didicissent. Unde factum est ut eos de Deo Israël potius urgeremus, qui per Ecclesiam Christianorum ab omnibus gentibus colitur, et istorum sacrilegas vanitates ubique jam evertit, sicut per Prophetas suos tanto ante prædixit, et per Christi nomen, in quo benedici omnes gentes promiserat, ea quæ prædixit, implevit. Ex quo intelligere debent, nec Christum aliud de diis eorum vel nosse vel docere potuisse, quam Deus Israël per Prophetas suos jussit atque prædixit, per quos ipsum Christum promisit et misit; in cujus nomine secundum pollicitationem quam Patribus fecit; cum benedicerentur omnes gentes, factum est ut et ipse « Deus

» Israël, universæ terræ vocaretur¹: » nec Discipulos ejus a sui Magistri doctrina deviasse, cum deos gentium coli prohiberent, ne vel insensatis simulacris supplicaremus, vel societatem cum dæmoniis haberemus, vel creaturæ potius, quam Creatori religionis obsequio serviremus.

CAPUT XXXV.

Mediatoris mysterium antiquis per prophetiam, nobis per Evangelium prædicatur.

LIII. **QUA**PROPTER cum sit ipse Christus Sapientia Dei per quem creata sunt omnia, cumque nullæ mentes rationales sive Angelorum sive hominum, nisi participatione ipsius sapientes fiant, cui per Spiritum sanctum, per quem charitas in cordibus nostris diffunditur, inhæremus, quæ Trinitas unus Deus est; consultum est divina providentia mortalibus, quorum temporalis vita in rebus orientibus et occidentibus occupata tenebatur, ut eadem ipsa Dei Sapientia ad unitatem personæ suæ homine assumpto, in quo temporaliter nasceretur, viveret, moreretur, resurgeret, congrua salutis nostræ dicendo et faciendo, patiendo et sustinendo, fieret et deorsum hominibus exemplum redeundi, et eis qui sursum sunt Angelis exemplum manendi. Nisi enim et in animæ rationalis natura temporaliter aliquid oriretur, id est, inciperet esse quod non erat, nunquam ex vita pessima et stulta ad sapientem atque optimam perveniret. Ac per hoc, cum rebus æternis contemplantium veritas perfrua-

¹ Isai. LIV, 5.

tur, rebus autem ortis fides credentium debeatur, purgatur homo per rerum temporalium fidem, ut æternarum percipiat veritatem. Nam et quidam eorum nobilissimus philosophus Plato, in eo libro quem Timæum vocant, sic ait: «Quantum ad id quod ortum est æternitas valet, tantum ad fidem veritas¹.» Duo illa sursum sunt, æternitas et veritas: duo ista deorsum, quod ortum est, et fides. Ut ergo ab imis ad summa revocemur, atque id quod ortum est recipiat æternitatem, per fidem veniendum est ad veritatem. Et quia omnia quæ in contrarium pergunt, per aliquid medium reducuntur, et ab æterna justitia temporalis iniquitas nos alienabat: opus ergo erat media justitia temporali, quæ medietas, temporalis esset de imis, justa de summis, atque ita se nec abrumpens a summis, et contemperans imis, ima redderet summis. Ideo Christus mediator Dei et hominum dictus est, inter Deum immortalem et hominem mortalem Deus et homo², reconcilians hominem Deo, manens id quod erat, factus quod non erat. Ipse est nobis fides in rebus ortis, qui est veritas in æternis.

LIV. Hoc magnum et inenarrabile sacramentum, hoc regnum et sacerdotium Antiquis per prophetiam revelabatur, posteris eorum per Evangelium prædicatur. Oportebat enim ut aliquando in omnibus gentibus redderetur, quod diu per unam gentem promittebatur. Proinde qui Prophetas ante descensionem suam præmisit, ipse et Apostolos post ascensionem suam misit. Omnibus autem Discipulis suis per hominem quem assumpsit, tanquam membris sui corporis caput est. Itaque cum illi scripserunt, quæ ille ostendit et dixit, nequaquam dicendum est quod ipse non scripserit: quandoquidem membra ejus id operata sunt, quod dictante capite cognoverunt. Quid-

¹ Plato in Timæo. — ² 1 Tim. II, 5.

quid enim ille de suis factis et dictis nos legere voluit, hoc scribendum illis tanquam suis manibus imperavit. Hoc unitatis consortium et in diversis officiis concordium membrorum sub uno capite ministerium quisquis intellexerit, non aliter accipiet quod narrantibus Discipulis Christi in Evangelio legerit, quam si ipsam manum Domini, quam in proprio corpore gestabat, scribentem conspexerit. Quamobrem illa potius jam videamus qualia sint, quæ putant Evangelistas sibimet scripsisse contraria, (quod parum intelligentibus videri potest,) ut his quæstionibus dissolutis, ex hoc quoque appareat, illius capitis membra, non solum idem sentiendo, verumetiam convenientia scribendo, in corporis ipsius unitate germanam servasse concordiam.